

**В.В. Вашкович, В.В. Манзюк, В.М. Рошканюк**

**Волонтерська діяльність у змісті соціальної функції держави**

**Монографія**

**Ужгород**

**2019**

УДК 347.965.21 (477)

З - 12

*Рекомендовано до друку Вченою Радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (протокол № 2086/01-14 від 30.05.2019 р.)*

**Рецензенти:**

**Карабін Тетяна Олександрівна**, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Россіхіна Галина Володимирівна**, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, дійсний член (академік) Європейської академії природничих наук;

**Вашкович В.В., Манзюк В.В., Рошканюк В.М. Волонтерська діяльність у змісті соціальної функції держави / В.В. Вашкович. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – \_\_\_ с.**

**ISBN**

Монографія присвячена дослідженню правового регулювання волонтерської діяльності. На сторінках монографії розкрито сутність волонтерства, охарактеризовано волонтерство як складову соціальної функції держави, виокремлено проблеми, з якими стикаються волонтери в своїй роботі, а також сформульовано положення з удосконалення законодавства у відповідній сфері, досліджено зміст соціальної функції держави як правової категорії та механізм її здійснення, передачу соціальної функції держави недержавним суб'єктам, охарактеризовано поняття «волонтерство», «волонтерська діяльність», визначено адміністративно-правовий статус волонтерів та волонтерських організацій, встановлено особливості правового регулювання волонтерської діяльності в окремих сферах та напрямках, охарактеризовано правові аспекти волонтерства у сфері надання соціальних послуг, у сфері обороноздатності держави, при роботі з внутрішньо

переміщеними особами тощо.

Монографія розрахована на студентів, аспірантів, викладачів юридичних вузів і факультетів, громадські та волонтерські організації та на широке коло читачів, що цікавляться питаннями волонтерської діяльності, які, на думку автора, знайдуть для себе багато цікавого в цій роботі.

ISBN

авторський знак

## **ЗМІСТ**

### **ВСТУП**

### **Розділ 1. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ЗМІСТУ ТА ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ**

1.1. Поняття соціальної функції держави та її місце в системі функцій держави

1.2. Передача соціальної функції держави недержавним суб'єктам

### **Розділ 2. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

2.1. Поняття та ознаки волонтерства як суспільного явища

2.2. Адміністративно – правовий статус волонтерської організації

2.3. Адміністративно – правовий статус волонтера

### **Розділ 3. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ**

3.1. Волонтерська діяльність при наданні соціальних послуг

3.2. Волонтерська діяльність у сфері забезпечення обороноздатності держави

3.3. Волонтерська діяльність з внутрішньо переміщеними особами

### **ВИСНОВКИ**

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

## ВСТУП

Для України, як і для всього світу, волонтерство є актуальним і важливим з різних причин. По-перше, як свідчить багаторічний досвід використання праці волонтерів, це ефективний спосіб вирішувати складні проблеми окремої людини, суспільства та довкілля, які часто виникають на ґрунті недостатньої турботи про суспільне благо. По-друге, волонтерство приносить у соціальну сферу нові, як правило, творчі та сміливі ідеї щодо вирішення найгостріших і найскладніших проблем. Тому саме завдяки йому безвихідні, на перший погляд, ситуації знаходять своє вирішення. По-третє, волонтерство - це спосіб, за допомогою якого кожний представник суспільства може брати участь у покращенні якості життя. По-четверте, це механізм, за допомогою якого люди можуть прямо адресувати свої проблеми тим, хто здатний їх вирішити.

Актуальність дослідження обумовлюється ще й тим, що на сьогоднішній день волонтерство стало потужним соціально-суспільним рухом, спроможним прийняти на себе частину повноважень державних соціальних установ. Зокрема, важливим чинником підтримки воїнів у перший період військових дій на сході країни та громадян, які проживають на території, де проводяться воєнні дії, стала волонтерська допомога. Волонтерство стало не тільки проявом самовідданої активності громадян для підтримки військових, але є фактором самоорганізації суспільства. Тому саме для України цей суспільний інститут набуває особливої актуальності, а ефективна реалізація людського потенціалу на сучасному етапі становлення України як незалежної, цивілізованої держави має визначальне значення.

Проте, незважаючи на проведені наукові дослідження окремих аспектів діяльності волонтерів в Україні, сьогодні відсутнє комплексне дослідження сучасного стану та перспектив розвитку волонтерської діяльності в Україні та її правового регулювання як складової соціальної функції держави. Саме

зазначені фактори і визначають актуальність дисертаційного дослідження та зумовили вибір його теми.

Таким чином, актуальність монографічного дослідження зумовлена необхідністю як подальших доктринальних теоретичних розробок, виходячи з недостатньої глибини вивчення або ж взагалі недослідженості низки ключових аспектів обраної теми, які б враховували останні тенденції розвитку вітчизняного законодавства, так і впровадження у практику комплексу науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій насамперед щодо вдосконалення правового статусу волонтера, що й зумовило потребу виведення проблематики на новий дослідницький рівень, а також наукову новизну та практичну цінність дослідження.

В монографії автором звернена увага, що соціальні послуги можуть бути як державними, якщо їх надавати належить до повноважень державних органів, так і муніципальними, якщо надаються органами місцевого самоврядування. Більше того, процеси децентралізації призводять до збільшення питомої ваги муніципальних послуг у загальному обсязі всіх тих, які надаються. Формою, яка може опосередковувати та забезпечити фінансування та відповідальність за належне надання соціальних послуг за посередництвом третіх осіб є адміністративний договір. Він є одним із інструментів діяльності органів публічної адміністрації, що створює можливість зафіксувати особливості конкретного випадку делегування, установити механізм вирішення суперечок, пов'язаних із делегуванням, порядок припинення делегування тощо.

Обґрунтовано, що удосконалення правового регулювання надання соціальних послуг волонтерами і волонтерськими організаціями повинне здійснюватися в наступних напрямках. Зокрема, перш за все, слід ввести державний реєстр надавачів соціальних послуг. Такий крок призведе з одного боку до полегшення адміністрування в даній сфері, а з іншого – до підвищення зручності для отримувачів таких послуг. Також крім встановлення стандартів якості соціальних послуг, необхідно також

запровадити об'єктивне оцінювання якості надання соціальних послуг. Сподіваємося, що в майбутньому для незалежного зовнішнього оцінювання та контролю якості соціальних послуг буде створено незалежну систему оцінювання наданих соціальних послуг.

Автор цілком усвідомлює, що багато з розглянутих в даній монографії проблем є доволі дискусійними, а тому не претендує на їх кінцеве вирішення.





## ВИСНОВКИ

У даній монографії в ході проведення дослідження сформульовано такі основні висновки та пропозиції:

1. Обґрунтовано, що соціальна функція держави в державотворчих процесах повинна мати своє відображення в структурно-організаційному та інструментальному аспектах. А саме, з одного боку, держава повинна створити достатні структури в механізмі держави та інші органи публічної влади задля регулювання справедливого виробництва та розподілу ресурсів. А з іншого, вона повинна наділити їх достатнім інструментарієм (можливістю видавати акти, укладати договори тощо), а також інтегрувати до реалізації цієї функції інших суб'єктів, в тому числі і суб'єктів приватного права, так само наділяючи їх правовими інструментами у здійсненні соціальної функції. Відповідно, здійснення волонтерства та волонтерської діяльності відображає саме другий аспект: реалізація соціальної функції держави недержавними суб'єктами, суб'єктами приватного права.

2. Встановлено, що, не дивлячись на те, що переважна більшість повноважень, які реалізуються на виконання соціальної функції, залишаються і будуть продовжувати залишатися у сфері діяльності держави, частину з них держава розподіляє між органами місцевого самоврядування та приватними суб'єктами, що охоплюється поняттям «приватизація соціальної функції держави». Визначено, що приватизація соціальної функції може здійснюватися через делегування повноважень недержавним утворенням (передача здійснення повноважень у повному обсязі або частково недержавним утворенням, що сприяє здійсненню повноважень суб'єктами, які є більш обізнаними та компетентними у своїй галузі, володіють та здатні використовувати ширші інформаційні та часові ресурси), а також через надання цих повноважень (такі повноваження включаються безпосередньо до їх компетенції).

3. Проаналізовано зміст категорії «волонтерська діяльність» та

зроблено висновок, що законодавець не в повній мірі врахував такий фактор як громадське охоплення, що є важливою та необхідною ознакою для повної характеристики змісту категорії «волонтерська діяльність», щоб охарактеризувати суб'єктну сторону діяльності.

4. Проведено відмежування волонтерської організації від «благодійної організації» та обґрунтовано, що оскільки волонтерство - це форма благодійництва, а волонтерська організація – юридична особа, яка здійснює свою діяльність без мети одержання прибутку та включена органами ДФС України до Реєстру неприбуткових установ та організацій, то волонтерська організація може функціонувати у формі волонтерського товариства, фонду або членської організації. Встановлено можливість існування волонтерської організації у формі товариства, оскільки ЦК передбачає існування не тільки підприємницьких товариств, але і непідприємницьких товариств, а положення Закону «Про господарські товариства» стосуються тільки тих, які мають на меті отримання прибутку.

5. Обґрунтовано необхідність закріплення в Законі України «Про волонтерську діяльність» положення щодо обов'язку оприлюднювати щомісяця інформацію про структуру та розмір доходів і витрат волонтерських організацій на офіційному веб-сайті такої організації для, а також положення щодо обов'язку повертати благодійнику грошові пожертви, якщо вони були використані не за цільовим призначенням, що підвищить ефективність контрольної діяльності у відповідній сфері.

6. Визначені проблеми, з якими стикаються волонтери у процесі здійснення волонтерської діяльності та які можуть бути вирішені правовими засобами, зокрема, діяльність псевдоволонтерів і випадки зловживань довірою з боку волонтерів; відсутність ефективного механізму контролю за подальшою долею майна, що передано волонтерами за призначенням; безпека волонтерів при здійсненні своєї діяльності у зоні операції об'єднаних сил; недосконалість законодавства, що проявляється у відсутності спеціальних норм; інерція і саботаж з боку чиновників.

7. Обґрунтовано, що відмежування соціальних послуг від інших та подібних, які узгоджуються в рамках поняття «послуги населенню». Встановлено, що формою, яка може опосередковувати та забезпечити фінансування та відповідальність за належне надання соціальних послуг за посередництвом третіх осіб є адміністративний договір. Він є одним із інструментів діяльності органів публічної адміністрації, що укладається за участю суб'єкта владних повноважень та іншої особи (волонтерської організації) для делегування публічно-владних управлінських функцій із надання соціальних послуг. При використанні такого механізму максимально повно реалізується принцип взаємної згоди сторін, створюється можливість зафіксувати особливості конкретного випадку делегування, установити механізм вирішення суперечок, пов'язаних із делегуванням, порядок припинення делегування тощо.

8. Визначено, що удосконалення правового регулювання надання соціальних послуг волонтерами і волонтерськими організаціями повинне здійснюватися в наступних напрямках: а) шляхом введення державного реєстру надавачів соціальних послуг; б) за допомогою запровадження об'єктивного оцінювання якості надання соціальних послуг, де критеріями є своєчасність надання послуги, індивідуальний підхід до надання послуги, професійність надання послуги та оцінка отримувачем наданої послуги; в) запровадження договірної форми делегування повноважень із надання соціальних послуг.

9. Визначено, що інституціоналізація волонтерського руху в Україні відбулася саме у сфері забезпечення обороноздатності держави в період проведення антитерористичної операції на сході держави, коли він перетворився в значний фактор громадянської активності та впливовий політичний інститут українського суспільства. Серед проблем, які постають сьогодні та потребують наукового і нормативного вирішення у відповідній сфері є створення ефективного контрольного механізму за цільовим витрачанням наданих ресурсів; одночасно із веденням Реєстру волонтерів

ООС створення більш доступної та зрозумілої для громадян системи доступу до списку документів, які є основою для звільнення від ПДФО; перегляд можливості отримання статусу учасника бойових дій волонтерами у тому випадку, коли вони, здійснюючи саме волонтерську діяльність, перебували у зоні проведення військових операцій.

10. Визначено, що волонтерська діяльність з внутрішньопереміщеними особами проводиться в наступних напрямках: психологічна адаптація вимушено переміщених осіб, соціальне обслуговування й соціальне забезпечення вимушено переміщених осіб, створення тимчасових соціальних служб на базі мереж взаємодопомоги ВПО та волонтерів. Серед невирішених правових проблем слід виділити, зокрема, недостатність контрольного механізму за подальшою долею майна, коштів які волонтери передають внутрішньо переміщеним особам.

**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:**

1. Бульба В.Г. Соціальна функція держави як фундаментальна категорія державно – управлінської науки. *Публічне управління: теорія і практика*. 2011. № 4 (8). С. 3-9.
2. Вашкович В.В. Соціальна функція держави як одна із функцій правової держави. *Верховенство права та правова держава: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 21-22 жовтня 2016 р.)*. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2016. С. 7-10.
3. Загальна теорія держави і права: підручник. М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін. /За ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
4. Арістова І.В. Соціальна функція держави як визначальна категорія права соціального забезпечення України. *Форум права*. 2006. № 2. С. 12-18.
5. Ковальський В. Конституція як молитва справжнього українця. *Юридичний вісник України*. 2010. № 25-26. С. 3.
6. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Харків: Консум. 2001. 248 с.
7. Вашкович В.В. Зміст та реалізація соціальної функції держави. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 3. С. 113-115. URL: [http://www.pap.in.ua/3\\_2017/34.pdf](http://www.pap.in.ua/3_2017/34.pdf) (дата звернення: 12.11.2018)
8. Качуренко Ю.К. Права людини. Міжнародні договори України. Декларації. Документи. К.: Наук, думка, 1992. 199 с.
9. Сьомкіна Т.В., Тарасович О.В. Соціальна функція держави: проблеми соціалізації економічного розвитку. *Економика и управление*. № 5. 2011. С. 63-68.
10. Оборотов Ю.Н. Современное государство: основы теории. Одеса: 1998. 172 с.

11. Теорія держави і права (енциклопедичний курс): підручник. О.Ф. Скакун. Х.: Еспада. 2006. 776 с.
12. Гвасалія Д.С. Соціальна функція держави та її складові. *Економіка і регіон*. 2011. № 2(29). С. 42-46.
13. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
14. Вашкович В.В. Волонтерська діяльність: актуальні питання соціальної функції держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2016. Вип. 41. Том 2. 2016. С. 14-16.
15. Наливайко Л.Р. Поняття та основні ознаки функцій держави. *Правова держава*. 2009. Вип. 16. С. 187-188.
16. Барський Ю.М. Сутність та значення соціальної функції держави в сучасних умовах. *Економічний форум*. 2011. №2. URL: [http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc\\_gum/vchu/econ/2011\\_207/N207p124-126.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/econ/2011_207/N207p124-126.pdf) (дата звернення 27.11.2018)
17. Стойка А. Розвиток системи соціального захисту як основи стратегічного планування в соціальній сфері. *Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Дніпропетровськ. Вид-во ДРІДУ НАДУ*, 2010. С. 121-130.
18. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2009 р. № 1. *Вісник Верховного суду України*. 2009. № 3. Ст. 7
19. Краковська А.Є. Реалізація соціальної функції держави і становлення соціального законодавства в Україні. *Юридична Україна*. 2009. № 8. С. 16-22.
20. Скуратівський В.Л. Соціальна політика як суспільний феномен і вид практичної діяльності. *Вісник УАДУ при Президентові України*. 1997. № 1. С. 130-147.
21. Дюгі Л. Конституційне право: Загальна теорія держави. Одеса: 2005.

1008 с

22. Воробйов Є. Політологія: наука про політику: підручник для вищої школи. 4-те. вид., випр. та доп. К.: Єдінорог, 2002. 640 с.
23. Гелей С. Політологія: навчальний посібник. 5-є вид., перероб. і доп. К.: Знання. 2004. 345 с.
24. Дробінка І.Г. Політологія: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури. 2007. 289 с.
25. Тихомиров Ю.А. Публичное право. М.: “Юстицинформ”. 1995. 345 с.
26. Ярова Л.В. Соціальна політика як чинник забезпечення європейської інтеграції України: автореф. дис. ... док. юрид. наук: спец. 23.00.02. Одеса, 2011. 19 с.
27. Березовська-Чміль О.Б. Соціальна політика та механізми її реалізації в Україні: автореф. дис... док. док. юрид. наук: спец. 23.00.02. Чернівці, 2011. 14 с.
28. Скрипнюк О.В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики: монографія. К.: 2000. 600 с.
29. Загальна теорія держави і права: підручник /за ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. Х.: Право. 2002. 584 с.
30. Тропініна В.Б. Суспільні фінанси в реалізації соціальної функції держави. *Чернігівський науковий часопис*. 2011. № 2 (2). С. 78-80.
31. Социальная политика. Толковый словарь. М.: Изд-во РАГС. 2002. 480 с.
32. Вашкович В.В. До питання приватизації соціальної функції держави. *Urgent problems of law on the modern stage of statehood development: International research and practice conference (Lublin (Republic of Poland), October 20-21, 2017)*. Lublin: Izdevnieciba «Baltija Publishing, 2017. P. 159-161.
33. Рабинович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навчальний посібник Вид. 5-те, зі змінами. Атіка. 2001. 176 с.
34. Радионова О.В. Характерные черты социальной функции современного государства. *История государства и права*. 2007. № 3. С. 9-10.

35. Темченко О.В. Зміст соціальної функції держави щодо прав дитини в умовах євро інтеграції. *Право України*. 2007. № 5. С. 24-27.
36. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
37. Thomson G. *International Encyclopedia of the Social Sciences*. L.: 1968. URL: [http://www.encyclopedia.com/topic/Delegation\\_of\\_Powers.aspx](http://www.encyclopedia.com/topic/Delegation_of_Powers.aspx) (дата звернення 20.11.2018)
38. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко та ін. К.: «Укр. енцикл.», 1998. Т.2: Д-Й. 744 с.
39. *Verwaltungsverfahrensgesetz. Kommentar* / Editors Paul Stelkens, Heinz Joachim Bonk, Michael Sachs, Dieter Kallerhoff, Werner Neumann, Heribert Schmitz, Ulrich Stelkens. Verlag C.H. Beck M?nchen, 2014. 2610 p.
40. Загальне адміністративне право як ідея врегулювання: основні засади та завдання систематики адміністративного права / Ебергард Шмідт-Ассманн (переклад з нім. Г.Рижков, І.Сойко, А.Баканов); відп. ред. О.Сироїд. 2-ге видання, перероблене та доповнене. К.: «К.І.С.», 2009. 552 с.
41. Галіцина Н.В. що розуміти під категорією «соціальна функція»? *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. № 15. Т. 1. С. 69-73.
42. Vashkovych V. Transfer of the social function to non-state bodies, organizations, and other subjects. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 3. P. 42-46.
43. Дробуш І.В. Соціальна функція місцевого самоврядування в Україні та конституційно-правові проблеми її реалізації: монографія. Рівне: Овід. 2015. 536 с.
44. Казанчев Ю.Д. Муниципальное право России: учебник. М.: Новый Юрист, 1998. 288 с.



45. Батанов О.В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні: монографія. К. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 260 с.
46. Дробуш І.В. Соціальна функція місцевого самоврядування. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2015. № 2(32). С. 90-96.
47. Сідельник Л. Неурядові організації – ефективні союзники держави в наданні соціальних послуг: теорема чи аксіома? *Громадянське суспільство*. 2010. № 1. С. 22-26.
48. Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення умов ведення бізнесу в Україні: Закон України від 15 грудня 2009 №759-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 9. Ст. 253.
49. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10 квітня 1992 року № 2269-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 30. Ст. 416.
50. Bowen H.R. Investment in learning. SanFrancisco, 1978. 362 p.
51. Близнюк В.В. Людський капітал як фактор економічного розвитку (еволюція методологічних підходів та сучасність). *Економіка і прогнозування*. 2005. № 2. С. 69-71.
52. Про соціальні послуги: Закон України від 19 червня 2003 року N 966-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 45. Ст.35.
53. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 5 липня 2012 року № 5073. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 25. Ст. 252.
54. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 року № 3236-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 42. Ст. 435.
55. Лях Т.Л. Волонтерство як суспільний феномен. *Проблеми педагогічних технологій*: зб. наук. пр. Луцьк. Волинський академічний дім, 2004. Вип. 3-4. С. 139–144.
56. Вашкович В.В. Генеза волонтерства як суспільного явища та його правове відмежування від суміжних категорій. *Правова держава*. 2017.

- Вип. 28. С. 39-43.
57. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку. Р.Х. Вайпола, А.Й. Капська, Н.М. Комарова та ін. К.: Академпрес. 1999. 112 с.
  58. Заверико Н.В. Соціально-педагогічна практика: зміст та оцінювання її результатів. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 72-79 .
  59. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура. М.: АСТ. Хранитель. 2006. 880 с.
  60. Про стан волонтерства у світі: звіт Організації Об'єднаних Націй від 5 грудня 2011 року URL: <http://www.volunteer.kiev.ua> (дата звернення 23.11.2018)
  61. Борецька Н. П., Крапівіна Г. О. Сучасний стан і проблеми розвитку соціально-трудових відносин у добровольчестві. *Соціально-трудові відносини: теорія та практика: зб. наук. праць. Спец. вип.: У 3 т. К.: КНЕУ, 2010. Т. 1. С. 105–112.*Буасьє П. Первые годы Красного креста. М. Международный комитет Красного креста. 1994. 154 с.
  62. Буасьє П. Первые годы Красного креста (Текст). М. Международный комитет Красного креста. 1994. 154 с.
  63. Крапівіна Г. О. Людські ресурси та їх мотивація в добровольчестві. *Вісник Львівського інституту економіки і туризму: зб. наук. ст. Львів: ЛІЕТ, 2010. № 5. 328 с. С. 117–123.*
  64. Волонтерство як ресурс соціальної роботи у громаді: *Обличчя соціальної держави» в рамках проекту «Покращення якості соціальних послуг дітям та сім'ям у громаді»: зб. ст. Міжнар. наук. конф. для студ. та аспір. (м. Київ, 22-23 берез. 2006 р.) / [упор. Т. Лях; передм. Т. Басюк]. К.: Християнський дитячий фонд, 2006. С. 96-97.*
  65. Большой юридический словарь. В.Н. Додонов, В.Д. Ермаков, М.А. Крылова и другие. М.: Инфра-М. 2001. 624 с
  66. Олчман М., Джордан П. Добровольці - цінне джерело. Університет Д. Хопкінса, 1997. 119 с.

67. Всеобщая декларация волонтеров. *Вестник благотворительности*. 1995. №5 (21). С. 12-15.
68. Волонтерство: poradnik для організатора волонтерського руху. О.В. Безпалько, Н.В.Заверико, І.Д. Зверева та ін.; уклад. Т.Л. Лях. К.: ВГЦ «Волонтер». 2001. 176 с.
69. Бондаренко З.П. Організація волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах вищого навчального закладу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.05. К., 2008. 20 с.
70. Введення в соціальну роботу. Навч. посібник. К.: Фенікс. 2001. 288 с.
71. Вашкович В.В. Опис волонтерської допомоги (завдання) у договорах про надання волонтерської допомоги. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. Вип. 2. С. 44-47.
72. Друженко Т. Волонтерство в соціальній роботі: навч. посібник. К.: Главник. 2006. 126 с.
73. Лях Т.Л. Історичні засади соціально-педагогічної діяльності волонтерів за кордоном. Волонтерство як ресурс соціальної роботи у громаді. *Обличчя соціальної держави» в рамках проекту «Покращення якості соціальних послуг дітям та сім'ям у громаді»*: зб. ст. міжн. наук. конф. для студентів та аспір. (м. Київ. 22-23 берез. 2006.) / Упор. Т.Л.Лях; передм. Т.П. Басюк. К. Християнський дитячий фонд, 2006. С. 61-70.
74. Лях Т.М. Менеджмент волонтерських груп від А до Я: навч.-метод. посібник. К: Версо-04, 2012. 288 с.
75. The 2013 CSO Sustainability Index for Central and Eastern Europe and Eurasia. 17-th edition. 2014. United States Agency for International Development URL: <https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1863/E%26E%202013%20CSOSI%20Final%2010-29-14.pdf> (дата звернення 20.11.2018)
76. Дибайло В., Малеріус Ш. Розширення можливостей недержавних організацій через залучення волонтерів та створення мереж. К.: 2004. 98 с.

77. Безпалько О.В. Підготовка волонтерів до проведення організаційних форм соціально-педагогічної діяльності. Волонтерство: poradnik для організатора волонтерського руху в Україні. К.: ВГЦ Волонтер. 2001. С.128-137.
78. Шапиро Б. Ю., Царапкина Е. Б. Все в твоих руках. М.: Издание КГУЗ Красноярский краевой Центр по профилактике и борьбе со СПИД и инфекционными заболеваниями. 2005. 96 с.
79. Маккарлі С. Управління діяльністю волонтерів. Як залучити громадськість до вирішення проблем суспільства. К.: Ресурсний центр розвитку громадських організацій Гурт. 1998. 160 с.
80. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник / За ред. І.Д. Зверєвої. К.: Центр навч. літ-ри. 2006. 316 с.
81. Теория и практика социальной работы: отечественный и зарубежный опыт: в 2 т. / Редкол.: Т.Ф. Яркіна, В.Г. Бочарова. М.: Изд-во АСОПир. 1993. Т.1. 461 с.
82. Вашкович В.В. Становлення та розвиток правового регулювання діяльності волонтерів. *Закарпатські правові читання: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 20-22 квітня 2017)*. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2017. Т. 2. С. 203-207.
83. Российская педагогическая энциклопедия: в 2 т. Гл. ред. В.В. Давыдов. 1993. Т. 1: А-М. 607 с. :
84. Податковий кодекс України від 08.04.2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011.№ 13-17. Ст. 112.
85. Янц Н.Д. Основи діяльності волонтерів: курс лекцій. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». 2009. 119 с.
86. Полехина Л.В. Волонтеры и волонтерское движение: сборник реферативных материалов. Днепропетровск.: 1999. 128 с.
87. Михайловська О.Г. Соціальний капітал як ресурс інститутів

- громадянського суспільства. Гілея: наук. вісн. 2010. Вип. 40. URL: <http://www.nbuiv.gov.ua/> (дата звернення: 01.11.2018)
88. Про Програму соціально-економічного розвитку м. Києва на 2012 рік: рішення Київської міської ради від 29 грудня 2011 року №1099/7335 URL: [http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1\\_docki2.nsf/alldocWWW/9175F5E7CCF12FE2C22579B5006DE8E6?OpenDocument](http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1_docki2.nsf/alldocWWW/9175F5E7CCF12FE2C22579B5006DE8E6?OpenDocument) (дата звернення 01.11.2018)
89. Про Програму соціально-економічного розвитку м. Києва на 2013 рік: рішення Київської міської ради від 29 грудня 2011 року №1099/7335 URL: [http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1\\_docki2.nsf/alldocWWW/9175F5E7CCF12FE2C22579B5006DE8E6?OpenDocument](http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1_docki2.nsf/alldocWWW/9175F5E7CCF12FE2C22579B5006DE8E6?OpenDocument). (дата звернення 02.11.2018)
90. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 № 280/97. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
91. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20–21. Ст. 190.
92. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23 березня 2000 року № 1602-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 25. Ст.195.
93. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 року № 2894-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 14. Ст.97
94. Офіційний сайт організації «Милосердя» притулок для бездомних тварин у м. Львові. URL: <http://sobaka.lviv.ua>. (дата звернення 01.11.2018)
95. Офіційна інформація щодо діяльності Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Зелена молодь України». URL: <http://b2btoday.com.ua/id/3778561>. (дата звернення 03.11.2018)
96. Офіційна інформація щодо діяльності Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Зелена енергетика майбутнього». URL: <http://b2btoday.com.ua/id/2593390>. (дата звернення 02.11.2018)

97. Офіційна інформація щодо діяльності Національний молодіжний центр «Екологічні ініціативи». URL: <http://www.discount.ua/firm-264813.html>. (дата звернення 01.11.2018)
98. Офіційна інформація щодо діяльності Регіональне екологічне молодіжне об'єднання «Екосфера». URL: <http://iardi.org/partners/rehionalne-molodizhne-ekolohichne-objednannya-ekosfera>. (дата звернення 02.11.2018)
99. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року № 1576 – XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682.
100. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: указ Президента України від 26 лютого 2016 року № 68/2016. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/682016-19805>. (дата звернення 03.11.2018)
101. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 року № 755 IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31. Ст. 263.
102. Порядок ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру. *Офіційний вісник України*. 2016. № 56. Ст. 1945.
103. Шамин М.П. Методическое пособие по развитию добровольческой (волонтерской) деятельности. Кемерово, 2012. 35 с.
104. Постанова Одеського окружного суду від 27.03.2015 року у справі № 815/1456/15. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/43315753> (дата звернення (12.10.2018)
105. Постанова Бердичівського міськрайонного суду у справі № 3/21811/11. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua> (дата звернення 12.10.2018)
106. Постанова Львівського окружного адміністративного суду від 28.07.2014 року у справі № 813/4660/13-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39968212> (дата звернення

- 12.10.2018)
107. Постанова Житомирського окружного адміністративного суду від 07.06.2015 року у справі № 806/379/15 URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/43074502> (дата звернення 12.10.2018)
108. Постанова Дніпровського районного суду м. Києва від 27.06.2017 у справі № 755/2253/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/67478230> (дата звернення 12.10.2018)
109. Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 17.02.2017 року у справі № 761/44728/16а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64859265> (дата звернення 13.10.2018)
110. Ухвала Шевченківського районного суду м. Києва від 21.12.2016 року у справі № 761/44728/16-а Провадження № 2-аз /761/10/2016. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64859265> (дата звернення 13.10.2018)
111. Ухвала окружного адміністративного суду м. Києва від 21.03.2017 у справі № 826/19986/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65699651> (дата звернення 13.10.2018)
112. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 1. Ст.1.
113. Про гуманітарну допомогу: Закон України від 22 жовтня 1999 року № 1192 - XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст.451.
114. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
115. Коновейчук Х.М. Адміністративно-правова відповідальність за порушення законодавства у сфері здійснення благодійної діяльності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки*. 2013. Вип. 5. Том 2. 2013. С. 34-37.

116. Шляхтун П.П. Конституційне право України: підручник. К.: «Освіта України», КНТ. 2008. 592 с.
117. Юрченко І.В. Становлення і розвиток волонтерського руху в Україні. *Проблеми розвитку соціологічної теорії. Соціальні процеси в Україні: наукові доповіді і повідомлення IV Всеукраїнської соціологічної конференції* (м. Київ, 21 травня 2004 р.). Київ: 2004. 700 с. URL: <http://uwcfoundation.com/ua/blagotvoritelnost-v-ukraine/volonterstvo-v-ukraini> (дата звернення 11.11.2018)
118. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21 червня 2001 року № 2558–III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 42. Ст.213.
119. Про затвердження Положення про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 р. № 1895. *Офіційний вісник України*. 2004. № 51, том 1, стор. 144, стаття 2673.
120. Шиндаулетова С.С. Проблемы правового регулирования волонтерской деятельности. Алмати: Фортесс, 2003. 44 с.
121. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення матеріально-фінансового забезпечення обороноздатності держави: Закон України від 8 квітня 2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1190-18> (дата звернення 11.11.2018)
122. Вашкович В.В. Становлення та розвиток правового регулювання діяльності волонтерів. *Закарпатські правові читання: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Ужгород, 20-22 квітня 2017 р.) Ужгород: Ужгородський національний університет, т.2, 2017. С. 203-207с.
123. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо деяких питань оподаткування благодійної допомоги: Закон України від 2 вересня 2014 р. № 1668-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 41-42. Ст. 2028



124. Про внесення змін до статті 7 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»: Закон України від 2 вересня 2014 р. № 1663-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1663-18>. (дата звернення 11.11.2018)
125. Про внесення змін до деяких законів України щодо волонтерської діяльності: Закон України від 5 березня 2015 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/246-19/paran10#n10>. (дата звернення 12.11.2018)
126. Інформаційне повідомлення, Міністерство оборони України від 6 серпня 2015 р. URL: <http://www.mil.gov.ua/news/2015/08/06/> (дата звернення 12.11.2018)
127. Про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» (щодо розвитку громадянського суспільства в Україні та підтримки волонтерського руху): проект закону від 5 листопада 2013. № 3549. URL: [http://wl.cl.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=48948](http://wl.cl.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=48948). (дата звернення 11.11.2018)
128. Про внесення змін до деяких законів України (щодо волонтерської діяльності): проект закону від 4 липня 2014. № 3549-ІІІ. URL: [http://wl.cl.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=51652](http://wl.cl.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51652). (дата звернення 11.11.2018)
129. Холостова Е.И. Технологии социальной работы. Ученик. М.: ИНФРА, 2001. 400 с.
130. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: [www.msp.gov.ua](http://www.msp.gov.ua) (дата звернення 10.10.2018)
131. Ильичёва Л.Ф., Федосеева П.Н. Философский энциклопедический словарь. М.: Сов. Энциклопедия. 1983. 836 с.
132. Лукашова Е.А. Принципы социалистического права. *Советское государство и право*. 1970. № 6. С. 21–29.
133. Котюк В.О. Теорія права: навчальний посібник. К.: Вентурі. 1996. 208 с.
134. Скурко Е.В. Правовые принципы в правовой системе, системе права и

- системе законодательства: Теория и практика. *Правоведение*. 2006. № 2. С. 55-61.
135. Черданцев А. Ф. Теория государства и права: учебник для вузов.. М.: Юрайт. 2002. 432 с.
136. Фролов С. Е. Принципы права (Вопросы теории и методологии): дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Кострома. 2001. 168 с.
137. Проблемы теории государства и права / под ред. С.С. Алексеева. М.: Юрид. лит. 1987. 447 с.
138. Марченко М.Н. Общая теория государства и права. Академический курс: в 2 т. М.: Зерцало.1998. 672 с.
139. Карташов В.Н. Принципы права: учебник. М.: Юристъ, 1999. 230 с.
140. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 3103.
141. Конвенція про права дитини. К.: АТ Вид-во «Столиця», 1997. 32 с.
142. Про затвердження Типового положення про центр соціально-психологічної допомоги: постанова Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 2017 р.. № 741. *Офіційний вісник України*. 2017 № 82. Ст. 57.
143. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20 вересня 2011 року № 3739-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19-20. Ст.173.
144. Про затвердження стандартів надання соціальних послуг представникам груп ризику: наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства праці та соціальної політики, Міністерства охорони здоров'я від 13 вересня 2010 року № 3123/275/770 (втратив чинність). URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/go/z0903-10](http://zakon.rada.gov.ua/go/z0903-10) (дата звернення 10.11.2018)
145. Про затвердження Типового положення про центр обліку бездомних осіб: наказ Міністерства соціальної політики України від 19 квітня 2011 року № 135. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-11> (дата звернення 11.10.2018)
146. Шаповал А. Стратегія зменшення шкоди від вживання ін'єкційних

- наркотиків. URL: <http://uhrn.civicua.org/uhra/strategy.htm> (дата звернення 10.11.2018)
147. Організація взаємодії спеціалізованих установ для неповнолітніх, які потребують соціальної реабілітації, з не державними організаціями щодо профілактики дитячої бездоглядності: методичні рекомендації. М.: ДержНДІ сім'ї та виховання, 2002. 96 с.
148. Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації: указ Президента України від 19.04.2012. *Офіційний вісник Президента України*. 2012. № 13. Ст. 322.
149. Янц Н.Д. Основи діяльності волонтерів: курс лекцій. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2009. Переяслав-Хмельницький. 119 с.
150. Про адміністративні послуги: Закон України від 06 вересня 2012 року № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. № 32. Ст.409.
151. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Редкол.: Ю.В. Ковбасюк та ін. Національна академія державного управління при Президентові України. К. :НАДУ. 2011. 630 с.
152. Іванова О.Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти. К.: Знання. 1994. 186 с.
153. Іванова О.Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти. К.: Академія. 2003. 205 с.
154. Вашкович В.В. Нормативний та доктринальний зміст категорії «Соціальна послуга». *Закарпатські правові читання: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 19-21 квітня 2018 р.): в 2 т. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. Т.1. С. 155- 158.*
155. Beck U. *Risikogesellschaft - Auf dem Weg in eine andere*. Suhrkamp Verlag AG, 2012.435 p.
156. Мигович І.І. Соціальна робота (вступ до спеціальності). Ужгород:

- Ужгород, держ. ун-т. 1997. 191 с.
157. Дьяченко В. Концептуальні засади реформування системи соціальних послуг в Україні. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2017. № 1. С. 5-16.
  158. Simons T. Verfahren und verfahren?quivalente Rechtsreformen im Sozialrecht. Baden-Baden: Broschiert, 1985, 655 p.
  159. Schmidt-Assmann E. Das allgemeine Verwaltungsrecht als Ordnungsidee: Grundlagen Und Aufgaben Der Verwaltungsrechtlichen Systembildung, Springer Science & Business Media, 2006 470 s.
  160. Кодекс адміністративного судочинства від 09.09.2005. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-37. Ст.446.
  161. Geis Max-Emanuel. Die ?ffentliche F?rderung sozialer Selbsthilfe Verfassungsrechtliche Grundlagen und verwaltungsrechtliche. Gebunden. 1997, 353 s.
  162. Про утворення Державної соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2004 року № 1125. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1125-2004-%D0%BF>. (дата звернення 28.11.2018)
  163. Карпенко О.Г. Професійна діяльність соціального працівника як творчий процес. *Науковий часопис Національного пед. ун-ту імені М.П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка*. 2016. Вип. 22. С. 139-145.
  164. Про затвердження переліку соціальних послуг, що надаються особам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати: наказ Міністерства соціальної політики від 03.09.2012 № 537. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966>. (дата звернення 28.11.2018)
  165. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про соціальні послуги» URL: [http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?art\\_id=178687&ca](http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?art_id=178687&ca)

- t\_id=1 02036] (дата звернення 28.11.2018)
166. Лях Т.Л. Волонтерство як суспільний феномен. *Проблеми педагогічних технологій*: зб. наук. пр. Луцьк: Волинський академічний дім, 2004. Вип. 3-4. С. 139-144.
  167. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04 2014 р. № 333-р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>. (дата звернення 28.11.2018)
  168. Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів, затверджений Наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0293203-02> (дата звернення 28.11.2018)
  169. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України»: Указ виконуючого обов'язки Президента України, Голови Верховної Ради України від 14.04.2014 № 405/2014.» *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/405/2014>. (дата звернення 12.11.2018)
  170. Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1275-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1275/2015>. (дата звернення 12.11.2018)
  171. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 25. Ст. 180.
  172. Про особливості державної політики із забезпечення державного

суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18 січня 2018 року № 2268-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 10. Ст.54.

173. Турчинов О. <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiJsMnV1PzeAhWJd98KHdMzC6EQFjAAegQICRAB&url=http%3A%2F%2Fzakon.rada.gov.ua%2Fgo%2F226819&usg=AOvVaw1DtIbwmUdH74dkt64ENs6KPHBO>  
розпочинає масштабну АТО із залученням Збройних Сил. *Українська правда*. 2014, 13 квітня. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2014/04/13/7022274/> (дата звернення 30.11.2018)
174. Якуба О.О. Соціологія. Х.: Генеза, 1995. 250 с.
175. Шамрай В.О., Ольховський М.А. Сучасний стан офіційного визнання волонтерської діяльності в Україні. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія Юридичні науки*. 2015. № 4 (81). С. 139-144.
176. Волонтерський рух допомоги українським військовим. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki>. (дата звернення 30.11.2018)
177. Офіційний веб-сайті ДФС. URL: [sfs.gov.ua](http://sfs.gov.ua) (дата звернення 30.11.2018)
178. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 45. Ст. 425.
179. Висновок Головного науково-експертного управління від 01.03.2017 на проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування доходів нерезидентів-інвесторів у цінні папери». URL [w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id...62440](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id...62440) (дата звернення 30.11.2018)
180. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 15. Ст.190
181. Гудвін-Гілл Г. С. Статус біженця в міжнародному праві. М.: 1997. 370

с.

182. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 15 квітня 2014 року № 1706-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 1. Ст. 1.
183. Вашкович В.В. До питання визначення та характеристики внутрішньо переміщених осіб. *Здійснення та захист прав внутрішньо переміщених осіб*: матеріали II Міжнародної науково–практичної конференції (м. Ужгород, 20 квітня 2018 р.). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. С. 41-44.
184. Оцінка потреб внутрішньо переміщених осіб в Україні та послуг для них, проведена МГО «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я». URL:[http://www.lhsi.org.ua/images/2015/Doslidzhennya\\_VPO\\_LHSI2015.pdf](http://www.lhsi.org.ua/images/2015/Doslidzhennya_VPO_LHSI2015.pdf) (дата звернення 30.11.2018)
185. Фесенко О. А. Джерела правового регулювання статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Адміністративне право і процес*. 2016. № 2(16). С. 154–161.
186. Варбан Е.О. Типологія критичних життєвих ситуацій та психологічні особливості реагування на них. *Вісник АПСВ ФПУ*. 1999. № 2. С. 176-183.
187. Василюк Ф.Е. Психологія переживання: аналіз преодолення критических ситуацій. М.: Изд-во МГУ, 1984. 200 с.
188. Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення: розпорядження КМУ від 7 листопада 2014 року № 1085-р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 92. Ст.2655. Код акта 74721/2014
189. Деякі питання Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб: постанова Кабінету міністрів України від 8 червня 2016 р. № 376. *Офіційний вісник України*. 2016. № 51. Ст. 1802.

190. Карабін Т.О. Повноваження владних суб'єктів щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. *Здійснення та захист прав внутрішньо переміщених осіб: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (20 квітня 2017 р., м. Ужгород). Ужгород: Ужгородський національний університет; За заг. ред. О.Я. Рогача, Я.В. Лазура., М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК-У». 2017. 160 с.
191. Стратегія інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року. *Офіційний вісник України*. 2017. № 102. Ст. 3157.
192. Горелов Д.М. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадські практики: аналіт. доп. К: НСІД. 2015. 36 с.
193. Вашкович В.В. Роль громадських об'єднань у захисті прав ВПО. *Захист прав внутрішньо переміщених осіб: монографія* / За заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. О.Я. Рогача; д-ра юрид. наук, проф. М.В. Савчина, к.ю.н., доцента Менджул М.В. Ужгород: РІК-У, 2018. 268 с.
194. Шульга М.О. Волонтерство. Матеріали до Національної доповіді «Політика інтеграції українського суспільства в контексті викликів та загроз подій на Донбасі» за моніторинговими даними Інституту соціології НАН України. URL: <http://www.i-soc.com.ua/institute/shulga.php> (дата звернення 30.11.2018)
195. Ковязіна К.О. Забезпечення соціального захисту дітей внутрішньо переміщених осіб. Серія «Соціальна політика». 2015. № 28. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/ditu-14275.pdf>.